

Zadnje dni po svetu

Ptuj, 26. maja. Mesec dni je že, odkar poskušajo diplomati svetovnih velisil in nekaterih drugih držav na konferenci v Zenevi ustaviti vse oblike »vroče« in »hladne« vojne, ki je kmalu po katastrofalni drugi svetovni vojni zajela v svoji »hladni« obliki ves svet, nekateri njegove dele pa »ostrečija« s svojim »vročim« načinom. Do danes diplomatom v Zenevi ni uspelo rešiti prav nobenega vprašanja, ki bi karkoli doprineslo k rešitvi korejskega ali indokitajškega problema. To ni ostalo neopazno in že se slišijo komentariji, češ da je uspeh že v tem, da so se diplomati sploh seznanili s stajišči nasprotnih straní...

Toda bilo bi napačno dati mesto takšnemu pesimizmu. Te ga mnenja je tudi stalni delegat Indije v OZN Krišna Menon, ki v tej kritični fazi konference ni izgubil poguma ter je predlagal, da bi v tem trenutku odložili vse drugo ter se skušali sporazumeti vsaj o ustavitvi sovražnosti v Indokini, ker da bi ostala vprašanja ob tem uspehu bila že laže rešljiva. Nekaj nade polagajo tudi v nove predloge Edena in Bidaulta, s katerimi bosta nastopila po posvetovanju s svojima vladama.

Verjetno je, da bo konferenca za nekaj časa krenila v to smer, čeprav mislijo, da tudi ta problem vsebuje mnogo težjih točk. Ni namreč noben pesimizem predvidevati, da se bo Ho Ši Minh kar na hitro odločil izprazniti Laos in Kambodžo, dežele, za katere Francozi smatrajo, da so še popolnoma »njihove«.

Kot vidimo, je torej vzrok za napovedovanje neuspeha konference ravno dovolj. Največ pesimizma je menda še na francoski in ameriški strani, medtem ko Vel. Britanija nekoliko upa, da bo dosežen vsaj minimalen rezultat.

Francoski socialisti in EOS

Socialistična stranka Francije doživlja te dni odločilne čase. Okrožna federacija stranke namreč v teh dneh razpravljajo in sprejemajo sklepe o tem, ali naj njihovi poslanci v parlamentu glasujejo, ko bo zadeva na dnevnem redu, za ratifikacijo pogodbe o Evropski obrambni skupnosti ali proti in ali se morajo držati strankinih poslancev v parlamentu strankine discipline pri glasovanju o tej stvari. Tako se je del okrožnih federacij izjasnil za ratifikacijo in za obvezno pokoriščno poslanec, drugi pa proti ratifikaciji in disciplini, kar pomeni, ker je to vprašanje velike važnosti, toliko kot resen razcep v stranki.

Stara strategija in taktika in stari cilji

Vest o preobrazbi balkanskega pakta v vojaško zvezo treh držav — Jugoslavije, Grčije in Turčije — je menda izvala največ komentarjev in negotovanj v Italiji, ki se smatra poklincano soditi o tem, ali naj se ta zveza dovoli ali ne, kakor da bi moral kdo koga tozadevno pravit za dovoljenje, posebej pa še Italijo. Vendar tako so dejstva, čeprav za njih pobudnike niso nič kaj častna.

V Italiji so doslej še vedno skušali iz vsake resnične ali namišljene zasluge skovati kapital svojemu imperialističnemu pohlepu. Tako skušajo tudi sedaj povezovati vojaško zvezo balkanskih držav z rešitvijo tržaškega vprašanja, oziroma stavišajo nekakšne »svoje pogoje«. V zvezi s tem ponavljajo stare obrabljene fraze o svojih žrtvah, ki da so jih doprinesli, da bi imeli meje na jugoslovanskem ozemlju in da je »Italija dala za stvar miru največje žrtve«, s čimer mislijo na jugoslovanske kraje, ki jim jih je iztrgala JA do leta 1945.

Italija torej nasprotuje balkanski vojaški zvezi ter hoče doseči koristi v zvezi s Trstom. Menda to dovolj jasno dokazuje, da Italija nima resnega namena opustiti svojega doseganega odnosa do Jugoslavije, še bolj pa to, da se ne namerava odpovedati svojim imperialističnim ambicijam in da so ji mednarodne organizacije le vzvod, s katerimi skuša, čeprav brez uspeha, pritiskati na Jugoslavijo ali sicer izsiljevati.

V soboto 30. maja bo razpravljala LOMO Ptuj o proračunu 1954

V Ptujju je na zborih volivcev in med volivci samimi obravnavana o osnutku letošnjega proračuna dohodkov in izdatkov zlasti glede na številne predloge volivcev, ki kažejo na nujne potrebe in jih je bilo potrebno upoštevati v proračunu. V soboto, 29. t. m., ob 13. uri bo o predlogu proračuna in dodatnih predlogih volivcev obravnaval na seji LOMO Ptuj.

Volivce je zanimalo razmerje med dohodki iz gospodarstva, prebivalstva, državnih organov in zavodov, presežkom dohodkov iz leta 1953 ter ostalimi dohodki ter proračun izdatkov zlasti glede na najnujnejše potrebe.

V osnutku predloga je razvidno, da bo letos glavni vir hodkov iz državnega (11.205.000 din) in privatnega (5.746.000 din) sektorja gospodarstva z zaostanki iz leta 1953 (870.000 din). Med najmočnejše vire dohodkov pa spada tudi dohodek od prebivalstva (16.783.000 din) v obliki raznovrstnih dohodnin, davka ter taks. Tretji glavni vir dohodkov (9.955.000 din) predstavlja izkupicek za prodane in za prodajo določene hiše (6.416.000), amortizacija za lokale (1.987.000), stanovanjski sklad (536.000), dohodki iz zaplenjene imovine (466.000), amort. zgradb stanovanjske skupnosti (320.000) ter zakupnina vrtov (230.000 din). K vsemu pa je treba prišteti še predvidene dohodke iz najemnin zgradb LOMO Ptuj (919.000) in lekarn za lani in letos (893.000) kakor tudi presežek dohodkov iz 1953 (1 milijon 199.000 din).

Glavni izdatke v letu 1954 bo, kakor predvideva osnutek proračuna LOMO Ptuj za leto 1954, za proračunske investicije (komunalno in stanovanjsko dejavnost) 28.346.000 din. Na proračun LOMO Ptuj 1954 bo odpadlo 19.224.000 din. Ta obsega osebne, operativne ter funkcionalne izdatke državne uprave in izdatke za vzdrževanje cest, javne razsvetljave in drugo ter regulacijski načrt (12.452.000 din), izdatke za prosveto in kulturo (3.489.500), izdatke za socialno skrbstvo (2.775.000), nazadnje pa še proračunsko rezervo (500.000) in izdatke za zdravstveno zaščito (7000).

Med proračunskimi investicijami je na prvem mestu dvajsetstanovanjski blok (12 milijonov din), ki mu sledi ostalih osem neodložljivih potreb, kot so: razširjeno letno kopaljšče (4.300.000), nadzidava gasilskega doma ali zgradbe Tam (4 milijona), potrebe mestne komunalne ustanove (3.691.000), za

adaptacijo zaprtega kopaljšča, za fasado klavnice, za zgraditev sejmišča, javnega stranišča v parku ter stopnišča pod gradom, nadalje dograditev stanovanjskega četvorčka ob Ljutomerški cesti (1.800.000), zgraditev odvodnega kanala bolnice (1.000.000), ureditev mrliške veže na pokopaljšču (730.000),

Preurejanje mestnega kopaljšča

elektrifikacija mestne periferije (505.000) ter ureditev fasade stanovanjske zgradbe na Vičavi (320.000).

Iz osnutka mestnega proračuna za 1954 tudi izhaja, da bo med finančno samostojnimi zavodi tudi letos najmočnejša Mestna komunalna ustanova s lastnimi dohodki (8.034.000) in dotacijo (4.704.000) ter prav tolikšnimi izdatki. Sledili ji bosta Mestni lekarni s 4.500.000 din dohodkov in izdatkov, nato Otroški vrtec (last. doh. 635.500 in dotac. 110.000) ter nazadnje

Zdravstvena vzgoja žena je važna naloga Zveze ženskih društev

Na posvetovanju, ki ga je za sredo 26. t. m., pripravil Inicijativni odbor Zveze ženskih društev Ptuj in nanj povabil zastopnico Glavnega odbora Zveze ŽD Slovenije iz Ljubljane ter zastopnice sosednjih okrajev, so dobile udeležanke, večinoma agilne funkcionarke bivših organizacij AFŽ, vrsto pobud za politično in praktično delo med ženami našega podeželja in mesta, da bi s čim širšo množično oporo odpravili posledice pomanjkljive zdravstvene vzgoje žena, zaradi katere največ trpijo otroci in cele družine tudi vse življenje. Na vsakem koraku je dovolj dela,

če hočemo, da bomo z zdravstveno prosvetljivo dosegli zaželene uspehe.

Na tem posvetovanju, ki je bilo vsebinsko zelo zanimivo in bogato ter koristno, je bil izvoljen Okrajni odbor zveze ženskih društev Ptuj, ki kaže, da bo storil vse za doseg smotrov, ki jih je društvo sprejelo v svoj program.

Z zbora volivcev pri Novi cerkvi

V nedeljo, 23. maja t. l., smo imeli pri Novi cerkvi zbor volivcev za Jablovec, Kozminci in Zaki. Na zboru je poročal predsednik občine o delu občinskega ljudskega odbora, nato pa se je razpravljalo o obveznem popraviljanju občinskih cest, pri čemer je precej negotovanja povzročil visok znesek 300 din, ki se zaračuna za 8 neopraviljenih ur pri delu na cesti. Pa tudi problemi elektrifikacije so bili na dnevnem redu. V tem pogledu je bilo predlagano, da bi naj najela zadruga kredit, ki bi ga interesenti pozneje odplačevali, ker enkratnega plačila visokega zneska niso zmogli.

Zbora volivcev se je udeležil poslanec tov. Bračič, ki je volivcem tudi obširno govoril in katerega si volivci večkrat želijo v svojo sredo. BF

PRAZNIK OBČINE PODGORCI

Občinski ljudski odbor Podgorci je pred kratkim na svoji seji na pobudo krajevne Zveze borcev narodnoosvobodilne vojske sklenil razglasiti 5. julij za občinski praznik občine Podgorci.

5. julija 1953 je bila odkrita spominska plošča padlim borcem in žrtvam okupatorjevega terorja ter tako ta dan povezuje spomin na vse žrtve, ki jih je našo ljudstvo iz občine Podgorci poklonilo stvari osvoboditve. Občinski praznik bodo praznovali letos 4. in 5. julija. 4. julija bodo razne prireditve in nastopi, med njimi kolesarske in konjske dirke.

Ne pozabite takoj nakazati zaostale naročnine za

Novoizvoljeni CK ZKS

Na III. kongresu ZKS so bili izvoljeni v Centralni komite Zveze komunistov Slovenije: Avbelj Viktor, Babič Branko, Bole Dušan, Borštnar Jože, Brečelj Marjan, Brejc Tomo, Cerne Franc, Dermastija Marjan, Ganžiti Rudolf, Goršič Milko, Hočevar Franc-Ciril, Hočevar dr. Franc, Hribar Janez, Jakopič Albert, Kardelj Edvard, Kardelj Pepca, Kavčič Stane, Kidrič Zdenka, Kimovec Franc, Kozak Vlado, Kraljger Sergej, Krivic Vlado, Krivic Ada, Krmelj Maks, Kveder Dušan, Leskošek Franc, Maček Ivan, Marinko Miha, Majhen Vlado, Novak Ivan, Opepek Angela, Perovšek Franc, Počit Franc, Potrč dr. Jože, Regent Ivan, Remškar

Tine, Ribičič Mitja, Rudolf Janako, Simončič Franc, Sentjere Lidiya, Silih Niko, Sušteršič Tone, Tomšič Mira, Tomšič Vida, Vilfan Jože, Vipotnik Janez, Vrabčič Olga, Zlatnar Mirko, Zilherl Boris, Zaucar Pavle.

Na I. seji novoizvoljenega CK ZKS je bil izvoljen za novega sekretarja ZK ZKS tov. Miha Marinko.

V izvršni komite CK ZKS pa so bili izvoljeni: Viktor Avbelj, Janez Hribar, Stane Kavčič, Boris Kraljger, Vlado Krivic, Ivan Maček, Jože dr. P o t r č . Ivan Regent in Vida Tomšič.

Za predsednika kontrolne komisije je CK izvolil Ivana Novaka-Očka.

Uspešen začetek Mladinskega tedna

24. maja, na predvečer rojstnega dne predsednika Tita, je bil z akademijo mladinskih osnovnih organizacij svečano otvorjen Mladinski teden, ki traja od 24. do 30. maja in v katerem prikazuje mladina mesta Ptuja s številnimi prireditvami uspehe svojega dela.

Predsednik mestnega komiteja LMS tov. Feliks Bagar je na kratko opisal vsakodnevne napore mladine v graditvi socializma, pomen tradicionalnega Mladinskega tedna, ki je obenem najlepša proslava mladine rojstnega dne velikega borca

za pravice delovnega ljudstva tov. Tita.

Pester program, v katerem so zlasti uspešno sodelovali: pevski zbor gimnazije pod vodstvom prof. Korenjaka, telovadke gimnazije, recitatorji iz Vičave, mladinski tamburški orkester »Svobode« pod vodstvom tov. Hribernika, pevski zbor in folklorna skupina mladine Tovarne perla v Ptujju, so z zanimanjem spremljali številni gledalci, med njimi predstavniki ZKS, SZDL, delovnih kolektivov in mladine, ki so povsem napolnili dvorano gledališča.

Počtniška zveza nudi mladini velike ugodnosti

Mladina je bila vedno željna, boljše spoznati čim več krajev širom domovine. Potovanje mlademu človeku mnogo koristi. Če začne potovati, se mu vzbujajo čedalje večje zanimanje za potovanja, saj odkriva povsod nekaj lepega, novega in koristnega. Uči se spoznavati ljudi, kraje, njihove navade, njihov jezik in zgodovino. Naša domovina ima dosti prelepih krajev, ki jih ne obiskujemo samo domačini, ampak tudi mnogi izletniki iz raznih držav. Zlasti jih privlačuje naš sinji Jadran, ki slovi po svojih naravnih lepotah, ki je prepoin mirnih zalivov in prekrasnih otokov, kjer so sončna kopaljšča.

Saveza. V Ptujju so se postuževali obeh metod.

Ferijalni Savez se je začel razvijati tudi v novi Jugoslaviji. Po vsej Jugoslaviji so organizirana prenočišča in obveščevalni centri v večjih krajih. Če jih potuje 5, je na železnici popust 75% v času od 15. 6. do 30. 9. Na primer za ptujski okraj je objavljeno v informativnem listu, da ima v počitnicah na razpolago: Borl-grad 10 postelj; Majšperk gimnazija 10 postelj; Ormož gimnazija 6 postelj; Ptuj-internat gimnazija 20 postelj.

Ferijalni Savez Slovenije ima za leto 1954 obsežen program:

1. Krožno potovanje po Jugoslaviji 21 dni;
2. Taborjenje v Rovinju v pet izmenah po 80 ljudi;
3. Taborjenje na Otočcu pri Novem mestu;
4. Dva pohoda po poteh slovenskih brigad;
5. Na Bledu bo organiziral svoj dom.

Tako prispeva Ferijalni Savez s svojim programom mnogo k socialistični družbeni vzgoji naših bodočih rodov. I. R.

Vsi na morje!

Od 13. do 20. junija bo v Koprskem in Bujskem okraju mladinski hrvatsko-slovenski festival. Na tem festivalu bodo nastopale najboljše kulturnoumetniške, fizikalne in razne druge mladinske skupine. Na otvoritvi in ob zaključku festivala bodo sodelovale tudi skupine zamejskih Slovencev iz Gorice, Trsta in Koroške ter združeni pevski zbori obeh republik. Na sporedu je tudi kolesarski dvoboj med reprezentanco Zagreba in Istre. Ob zaključku festivala, ki bo v Koprju, je na sporedu jadralska regata, motorne dirke in aeromiting.

Okrajni komite LMS organizira za zaključek tega festivala izlet v Koper. Odhod iz Ptuja bo 19. junija 1954 zjutraj s posebnim vlakom. Vožnja stane v obe smeri 400 din. Prijave zbira Okrajni komite LMS Ptuj, Miklošičeva ul. 14 vsak dan od 7. do 14. ure in to do 1. junija 1954.

Ta izlet ni organiziran samo za mladino, ampak tudi za starejše ter želimo, da se tudi teh prijavi čim več za naš prvi skupni izlet na morje.

Priljubljeni štab

V nedeljo 30. maja v Moškanjcih na miting

Letalsko društvo Ptuj je pripravilo za nedeljo dopoldne — 30. maja t. l. — propagandni letalski miting, ki bo na letališču v Moškanjcih z dokaj zanimivim sporedom. Na miting bodo imeli gledalci priložnost videti civilna športna letala iz Ljubljane in Maribora iz nepo-

ralo prostovoljne prispevke za društveno korist.

Letalsko društvo Ptuj pričakuje, da se bo mitinga udeležilo veliko mladih in odraslih ljudi iz okolice, ki jih letalstvo zanima in so zanj navdušeni, da se bodo vpisali kot člani v društvo in se bodo opredelili za

sredne bližine. Nadvse zanimivi bodo poleg letov civilnih letalcev s športnimi letali skoki novoizkušenih in praktično izkušenih padalcev. Miting bo trajal dopoldne med 7. in 11. uro, ko so najugodnejši vremenski pogoji za let in padalec.

Letališče bo primerno zavarovano v celotnem obsegu, da se ne bi iz neoprevidnosti gledalcev pripetila kakšna nesreča. Gledalci se bodo zbrali in razvrstili pri semenarji. Vstopnine ne bo, pač pa bo društvo zbi-

sekcijo, do katere se čutijo najbolj sposobni (jadralska, padalska, modelarska). Ni dvoma, da to zelo zanima predvsem dečke, ki želijo služiti rok v JLA v enotah našega bojnega zrakovplovstva, na kar se želijo pripraviti že v času predvojaške vzgoje.

Pri tem je treba pripomniti, da gre tokrat za resno stvar in da se ne more pripetiti kot ob neki prejšnji napovedi letal, ki pa jih pozneje iz tehničnih razlogov ni bilo. V. J.

Letos bi moral stati v Ptuju spomenik heroja Jožeta Lacka

V letu 1954 odzroma v drugem polletju tega leta bo na plečih organizacije ZBNOV Ptuj dokaj resnih nalog, zlasti če boče organizacija ZBNOV uresničiti postavitev spomenika heroju Jožetu Lacku na Slovenskem trgu, pripraviti primerno udeležbo (4000 iz Ptuja) na zboru štajerskih brigad v Ostrožnem pri Celju 5. septembra t. l., zbrati potrebna sredstva za postavitev spomenika, zbrati zgodovinsko gradivo v zvezi z NOV, materinsko poskrbeti za vojne sirote itd., kakor je to bilo poudarjeno na običnem zboru ZBNOV Ptuj 20. maja t. l., ki je bil dobro obiskan ter vsebinsko, zlasti glede na diskusijo, zelo bogat.

V ospredju vse diskusije po poročilu tov. Glavnika Franca in predlogih članov je bila postavitev spomenika heroju Jožetu Lacku, na kar že sili več okoliščin, čeprav je še vedno vprašanje, odkod vzeti glavni del sredstev, ki jih ne bo mogoče dobiti s prostovoljnimi prispevki.

Čas je že, da dobijo posmrtni ostanki heroja Jožeta Lacka in drugih borcev NOV v Ptuj skupno počivališče z dostojnim spomenikom. Sedanje neoznačeno grobišče v skrajnem kotu ptujskega pokopališča pač ni več primerno. Brez napisa je ravno zaradi odlašanja postavitve spomenika iz leta v leto. Gostje iz drugih krajev naše domovine, ki pridejo v zgodovinsko znani Ptuj, brez vodiča ne najdejo mesta, kjer počiva heroj Jože Lacko in so upravičeno razočarani, da je tako važno mesto brez najskromnejše nagrobne ploščice, vsaj začasne. Končno je bilo na zboru predlagano, naj bi šlo v pomoč pri zgraditvi spomenika heroju Jožetu Lacku kot lokalnemu simbolu upora in zmage NOV v drugi svetovni vojni nekaj sredstev, ki čakajo na začetek graditve kulturnega doma. Znano je namreč iz številnih izkušenj, da ne kaže istočasno nikjer začeti dvih akcij (spomenik in dom). Za obe akciji ni dovolj denarnih sredstev niti izglelov, da bi jih bilo mogoče dobiti, če bi zmanjkala. Načrt že obstaja in je odobren, mesto spomenika je določeno, v teku je akcija za zbiranje prostovoljnih prispevkov, skratka vse govori za to, da je letos mogoče postaviti ta spomenik.

Temu vprašanju pa sledi po nujnosti in važnosti tudi skrb organizacije ZBNOV za otroke borcev NOV in žrtve. Način življenja nekaterih sirot, njih nega, vzgoja, šolski uspehi in življenjska perspektiva. Vse to nalaga organizaciji ZBNOV večjo skrb za mlado rod borcev NOV brez staršev, ki bi se brigali zanj in za njegovo bodočnost.

Kjer kažejo skrbniki za sirote dovolj razumevanja in skrbi za njihovo bodočnost, pa ne zmorejo vsega, jim je potrebno pomagati (denarna pomoč, letovanja itd.), kjer pa šepa nega, vzgoja, skrb za šolske uspehe in ostalo, zlasti če gre za otroke, ki ne obeta glede na otrokovo oblikovanje svetovnega nazora nič pametnega in koristnega, je potrebno otroku pomagati v odgo-varjačo okolje.

Enako važna je skrb za odlikovanje borcev NOV ter njih napredovanje v višje čine v primerih, kjer se za to vsi pogoji. Tozadevno se doslej ni dovolj skrbelo in je žal določena brezbriznost za članstvo roditelj in organizaciji tudi svoje posledice

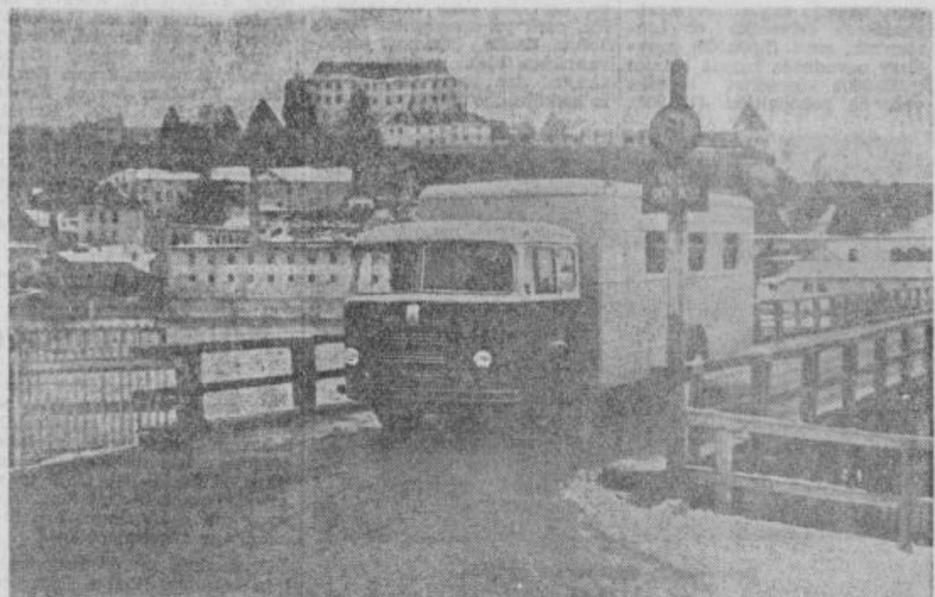
— neaktivnost in nezainteresiranost za uspešno delo organizacije.

Posebno poglavje pa pomeni zbiranje zgodovinskega materiala. Z leti se pozabljajo podrobnosti iz NOV in lahko si že sedaj očitamo, da bo ostalo mlajšemu pokolenju po naši krivdi premalo zgodovinskih dokumentov iz najslavnejše dobe naših narodov, iz težkih borb in doseženih zmag v borbi za bratstvo jugoslovanskih narodov, za

ekonomsko in politično samostojnost naše domovine ravno zato, ker odlašamo z zbiranjem zgodovinskega materiala.

Novovoljni odbor je pozval vse članstvo k resnemu sodelovanju za izvedbo vseh teh in ostalih točk načrta, ki ga je sprejel zbor in je prepričan, da bo letošnje leto zlasti glede na zbor štajerskih brigad, leto večjih uspehov, kot jih je organizacija lahko zabeležila prejšnja leta.

Avtokaroseriji je treba pomagati

Izdelek Avtokaroserije Ptuj na poskusni vožnji

Kolektiv Avtokaroserija-kolarstva v Ptuj (bivše Invalidske obrtne delavnice v Ptuj) je v vrsti mlajših povojnih kolektivov, ki so razvili ob vztrajnem delu svojih članov ter v borbi z večjimi in manjšimi težavami iz skromnih začetkov obrate večjega pomena, v katerih je našlo zaposlitev večje število kvalificiranih delavcev in katerih izdelki so si s svojo kvaliteto našli trg v naši ožji in širši domovini ter tudi v inozemstvu.

Podjetje trenutno izdeluje leano-galanterijske predmete, ki grede izključno v inozemstvo in katerih proizvodnja je prodana že za nekaj mesecev vnaprej. Vendar posveča največ pozornosti obnovi in izdelovanju karoserij, kakor tudi popolni obnovi avtomobilov, v čemer je doseglo lepe uspehe. Prav ti pa so tudi vzrok številnim in obsežnim naročilom, da je proiznaja tudi v tej smeri prodana že za nekaj mesecev naslednjega leta. To nam postane tembolj razumljivo, če pomislimo, da tovrstnega obrata z izjemo Maribora v vzhodni Sloveniji ni, kakor ga ni v obmejnih hrvaških okrajih. To podjetje nima redkih naročil iz Ogulina, Reke, Zagreba, Varaždina, Čakovca in drugod, da o naročilih iz slovenskih mest sploh ne govorimo. Podjetje skratka nadaljnja naročila sprejema samo pogojno, ker ni gotovo, ali bo sploh moglo že sprejeta izvršiti. Podjetje je namreč postavljeno pred alternativo, ali ostati manjši obrat podrejene vrste z okrog 70

zaposlenimi ljudmi, ali se razviti v solidno podjetje, v katerem bi našlo delo nadaljnjih okrog 60 delavcev — če bo seveda premagalo ovire, ki tak razvoj trenutno še preprečujejo. Obrat bi bilo treba brez-pogojno razširiti, toda tu je vprašanje sredstev. Na OLO sicer niso izrazili pomislekov, toda pri NB je potrebno jamstvo, ki naj omogoči najetje 6 milijonov din investicijskega kredita, kolikor je potrebno, da bi obrat razširili.

Da je delo tako razširjenemu obratu zagotovljeno takorekoč za vedno, najbrže ni nobenih pomislekov, če upoštevamo, da je to na zgoraj navedenem področju prvi tvorsten obrat, kakor ob upoštevanju dejstva, da motomehanizacija zavzema vedno večji obseg in da bo v prometu razvoj šel še bolj v to smer. Ko podjetje s temi argumenti nastopa v borbi za kredit, ne pozabljata tudi omeniti sedanjega stanja v obratu, v katerem se opravlja delo v nekakšnih šupah, skozi katere piha veter in

MLADINSKI FESTIVAL V TRNIČAH

Osnovna mladinska organizacija v Trničah pripravlja za 6. junij t. l. mladinski festival s pestrim kulturnim in športnim spredom.

Za nastop se pripravljajo folklorne skupine, pevski zbori in dramske skupine, ki bodo sodelovale. Predvidoma bodo tudi proste vaje ter tekmovanje v odbojki in atletiki. Za zmagovalce v posameznih disciplinah bodo pripravljene lepe nagrade. LMS Trniče bo k tekmovanju povabila tudi okoliške mladinske organizacije, da bi bil festival prava manifestacija dela mladine na vaal.

„Štajerska v borbi“

5. septembra letos bo na Ostrožnem pri Celju veličastno partizansko zborovanje »Štajerska v borbi«. To zborovanje bo zbor vseh borcev enot NOV in POS, ki so se borili na področju IV. operativne cone, političnih delavcev s terena, vseh borcev iz Štajerske, ki so se borili v NOV in POS na ostalih področjih naše republike ter v enotah NOV in POJ bratskih republik. Nadalje bo to zbor vseh izseljencev in internirancev, ki jih je okupator izselil ali interniral s področja IV. operativne cone.

Priljubljeni odbor za proslavo »Štajerska v borbi« poziva vse borce partizanskih enot iz Štajerskega, Koroškega in Prekmurja (XIV. divizije, brigad — Štandrove in Zidanškove, odredov — Kamniško zasavskega, Lackovega, Kozjanskega, Vzhodno- in Zahodno-koroškega, Koirškega, Pohorjskega, enot VDV, borcev kurirskih relednih stanic, partizanskih bolnišnic, tiskarn, delavnic itd.), nadalje vse politične aktiviste, internirance in izseljence, naj se te svete proslave udeležijo.

V ta namen naj vsi tovariši, bivajoči na Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju, na katere se nanaša gornji poziv, pošljejo na sedeže Zveze borcev svojih okrajev naslednje podatke:

1. Ime in priimek ter partizansko ime.
2. Kdaj je vstopil v NOV oziroma postal politični aktivist na terenu, bil izseljen ali interniran ter do kdaj.
3. Katerim zgoraj navedenim enotam oziroma organizacijam je pripadal (brigadi, odredu itd.). Če je bil aktivist, kje je bilo njegovo delovno področje.
4. Kakšen položaj, funkcijo ali čin je imel.
5. Katera odlikovanja ima.
6. Točen naslov sedanjega bivališča.

Na osnovi navedenih podatkov se bodo bivši borec in aktivisti porazdelili v tiste enote, v katerih so se nahajali ob vstopu v NOV in POS na področju Štajerske in Koroške.

Bivši borec, ki niso vstopili v NOV in POS na področju Štajerske in Koroške, pa so se borili na tem področju, se bodo razporedili v enote, ki so se nahajale na tem področju.

Iz bivših borcev ter političnih aktivistov Štajerske in Koroške in Prekmurcev, ki so se borili v NOV in POS v ostalih krajih LRS in FLRJ, se bo za zbor formirala posebna enota.

Ker je mnogo tovarišev iz zgoraj navedenih enot v ostalih okrajih Ljudske republike Slovenije, v ostalih republikah ter enotah JLA, naj omenjene podatke pošljejo na naslov: Glavni odbor Zveze borcev LRS, pripravljajni odbor »Štajerska v borbi«.

Ti podatki naj se pošljejo najkasneje do 15. junija 1954. Ljubljana, 11. maja 1954.

Glavni odbor Zveze borcev Slovenije
Pripravljajni odbor

Iz Ormoža

Med KZ Ormož in 4 minarji iz Ormoža in okolice se je v zadnjem času razvila dokaj ostra konkurenčna borba, ki gre za tem, kdo bo bolj zadovoljil svoje stranke z mleuskimi izdelki. KZ Ormož je uspelo iztegniti lepo število članov KZ in njihovih sivocev, sorodnikov, znancev in prijateljev, da prinašajo in privažajo v zameno za mlevske izdelke žitarice, ki jih KZ Ormož potem spravlja v čakovečki mlin in od tam nabavlja prvovrstno moko. To seveda ni v korist okoliškim minarjem, ki smatrajo, da je delo KZ Ormož nesocialistična konkurenca, ki onemogoča delo in zaslužek minarjev in so minarji mnenja, da jih pred to »nelojalno konkurenco« lahko reši edino oblastna prepoved

gov. Kafola zapel nekaj prijetnih pesmic.

To nedeljo je bila zadružna dvorana zopet polna požrtvovalnih igralcev in veselih gledalcev, ki so se nazadnje razšli z željo, da bi kmalu zopet videli kako predstavo.

KZ Ormož, da se ne bi smela v taki meri baviti z zamenjavo, na drugi strani pa bi naj OLO dovolil tem 4 minarjem zbrati rezervno 2000 kg pšenice, 1000 kg soržice in 500 kg koruze iz mlinske merice, ki bi jo potem avgusta t. l. predali državi.

Članstvo KZ Ormož in ostali zamenjevalci žitaric za mlevske izdelke so mnenja, da ne gre pri tem konkurenčnem boju toliko za vprašanje, ali gre merica iz okraja ali ne, kakor za vprašanje, kdo daje pridelovalcem žitaric boljšo moko in bo bodoča perspektiva 4 minarjev bolj odvisna od potrošnikov moke, kakor pa od ukrepa oblasti, ki bi KZ Ormož prepovedoval oskrbovanje kmetovalcev z moko, minarjem pa dajal monopol, da smejo to samo oni glede na njihove davčne obveznosti in podobno.

Na željo navedenih 4 minarjev bo o tem vprašanju slej ali prej razpravljaj Gospodarski svet OLO, ki se bo prej gotovo nekoliko pozanimal, kako so navedeni 4 minarji zadovoljevali pridelovalce žitaric in kako so oddajali mlinsko merico.

Štajerska v borbi

IVAN POTRČ:

LJUDJE

(Balada o partizanu Osojniku)

To mi je pravil Osojnik sam, nekaj mesecev poprej, preden so ga izdali in je bil ubit. Bilo je že proti jutru in v Halozah; tja smo se potegnili po neki likvidaciji na Polju; bil smo neprespani in zmučeni, ali on, Osojnik, po taki noči, ki je bila za nami, ni mogel zaspati, sam od sebe je začel... Bila je ona reč, zaradi katere so ga prijemale, zaradi katere je imel težave — on, ki so se ga ball fantje tri fare naokoli, in on, za katerega ni bilo žeganja, da ne bi potegnili noža! Ali prav ta reč, zaradi katere so mu takrat peli levite, ga je nekaj mesecev kasneje tudi pokopala. Nič se ni dalo pomagati, bil je iz naših krajev, takšni smo tam ljudje...

To je bilo tisto poletje, ko so pobili Lackove v Pacinju, ko so ujeli Lacka in ga zmrcvarili, da ga lastna mati ni več prepoznala... to se je zgodilo tisti čas, ko so ležala pred minoritsko cerkvijo in na smrečju blatna, od krvi očrnele in posinela enaga trupla Lackovih partizanov, to se je zgodilo poleti, ko so kazali na geštapi pred postjo, iznakaženega in čez razbito glavo prevezanega Lacka... in ko je bila za nekatero Lackova reč že velkomaj pokopana, ko na priliko za Irgleca.

— To so bili grozni časi, — je začel Osojnik — vse zapravljeno je bilo izdano in ljudje so se začeli lastne sence bati.

Nekdo je izdajal; Nemci so izvedeli vse in pisali, da izdaja Lacko. Tega ljudje niso verjeli, ali dvom je začel ljudi do konca nazirati; kmečki človek ni več vedel, kaj naj stori, če si še mu prikazal.

Naju z Lackom so v Pacinju našli oni, ki so ležali pred cerkvijo. Lacku potem tudi to ni pomagalo — in nenkrat sem se znašel brez fantov in — sam... s svojo brzostrelko in z nasekanimi bombami.

Bilo je sredi najhujšega preplaha, nekje sem se moral pokazati — in pokazal sem se Irglecu, s katerim smo si bili v botrini, a pokazal sem se pri njegovem hramu tudi zaradi Irglečeve ženske, zaradi Hane, s katero sva se včasih poznala in si bila dobra.

Kmetija je na samem, okoli hrama ni daleč okoli nobenega drugega in takoj ob okolu pred hišo je hosta. Prenekaterikrat smo se pri Irglecu najedli, prenekaterikrat smo prečumeli in prespali tam. Prišel sem proti jutru in ostal v hosti; da bi se pokazal v hramu, to je bilo važno prenevarno. Vlegel sem se med gosto praproto — bilo je na kraju, kjer sem videl hram, dvorišče in okoli pred hramom — in potem pričakal sonce, ki se je dvigalo nad Pacinjem, a tudi zadrževal, preden sem koga dočkal iz hrama; bil sem do kraja izmučen.

Tako sem potem spal kje do desete, do enajste; prebudilo

me je sonce, ki je prilezlo do tačas v tistem letnem času visoko na nebo in skozi veje seela posijalo name... ali pa me je zbudila nekakšna topa govornica, Zbrisal sem si oči, da sem kaj videl, in se vzpel iz praproti. Znova sem zasilil tisto topa govornico — ne, z mojimi ušesi ni bilo nekaj v redu, ko da se še ni prespale — in zagledal hkrat; Irgleca na drevesu; ime! je vrečo, obešeno čez ramena, in obral je jabolka, velike rdeče adamec. Tista, s katero se je menil, je bila Hana — ali naj sem se še toliko napejal, tega, kar sta se menila, nisem razložil; bilo je, ko da bi se mi oči sicer do kraja predramil, ušesa pa bi še vedno na pol spala; otresal sem z glavo, pa ni tudi to nič pomagalo, ko da bi me kdo za uho vsekal. Nehote sem se jel ozirati, okoli sebe in v hosti, nič več nisem zaupal ušesom.

Zaril sem se tudi proti Irglečevemu hramu, nikakšne govornice več nisem slišal; slišal sem samo sadje, adamec, kako so z debelim glasom padale na tratnico. Ženske, s katero se je menil Irglec, ni bilo nikjer več, po vsej priliki je odšla, h kuhi.

Prvikrat tiste dni sem začutil, da bi rad jedel, da sem lačen — in storil sem kakor vedno doslej, kadarkoli sem se pripiljal po hosti do Irglečeve domačije. Potegnij sem nož iz šepa in pokljukal po suhi skorji navoženega hrastca; ko da bi kakšna žolna pokljukala, je zapelo.

Irglec se je prenehaj stegovati za adamacmi, slišal me je. Znova sem potkal in potem čakal — na njegovo znamenje, a ga za čuda nisem dočkal; ko da bi možki na drevesu otrpnil. Zato sem zatem dvakrat potkal... in zatem še enkrat, nič več mu ne bi bilo potrebno pre-mišljevat, koga ima v hosti.

In zares, tudi na jslbanj je poklepalo — razočano sem slišal, vsekakor bolj jasno kakor popreje govornico. Ušesom pa še vedno nisem zaupal, zvesto sem ga spremljal z očmi, vse toliko, dokler se ni spustil z drevesa, se posadil na pol prazno košaro na glavi in se počasi odžibal proti hramu.

Vedel sem: odšel je k Hani, zaradi kosila. Drugekrat sem legel nazaj v praproto in čakal, tokrat sem se samo potegnul za grmovje in v travo ter tako prežal, kdaj se bo kmet vrnil. Na strelji se je močneje pokadilo iz dimnika, zatem, zdelo se mi je, da je minila cela mala večnost, se je Irglec prikazal; še vedno je imel vrečo okoli ramen in takšen, z vrečo, odstopical po lestvi med vejevje. Zatem je od tistega vejevja tam poklepalo — kar je povedalo, da bo južina. Zijal sem v drevo, v vejevje, ki je na pol zakrivalo Irgleca, znova je začel s trganjem sadja, zatem pa sem legel na hrbet — in tudi zadrževal, čeprav tega nisem nameraval več...

Ne bi rekel, da sem prespal, trdo zagotovo nisem zaspal, kajti znova in znova sem zasiljal sem od Irglečevega sadovnjaka poklepavanje — bilo je, ko da bi se mi kar naprej sanjalo, o klepanju, kako peljem voz iz hoste in kako neka veja ves čas klepije med koleci... ali nikamor in nikamor nisem pripeljal, samo veja je ves čas poklepavala — in iznenada pošila.

Predem sem sploh kaj dojel — samo to vem, da ušesom ves čas nisem zaupal in to je bila tudi moja sreča! — je prasknilo, ko suha veja pod stopinjo nekje za hrbtom, tokrat nekam bolj oprezno, medtem ko je na drevesu še vedno poklepavalo. To se je reklo da je prišla Hana z južino da me je lekala, a da me ni mogla najti. Odgrnil

V Ptuj u imamo nov otroški dispanzer

V ponedeljek, 24. maja t. l., je začel v Ptuj v zgradbi poliklinike s pregledi otrok novoustanovljeni otroški dispanzer, ki pomeni v skrbi za zdravje otrok v ptujskem okraju dragoceno pridobitve.

Pregledi bolnih otrok do 7 let starosti bodo v dnevih od ponedeljka do petka med 8. in 9. uro. Ob sredah med 13. in 15. uro bodo posvetovanja z bodočimi materami, v petkih med 14. in 16. uro pa posvetovanja z materami in otroki glede na razna zdravstvena vprašanja in nasvete za nego otrok, za preprečevanje obolenj in zdravljene otrok.

Odgovorno delo tega dispanzerja je prevzel mlad, priljubljen zdravnik tov. dr. Aleksander Poznik iz Ptuja, ki je ob-

enem otroški zdravnik v ptujski bolnišnici.

Odgovorno službo posvetovalnice za bodoče matere in matere z otroki je prevzel zdravnik za ženske bolezni tov. dr. Tauzozova, ki je šef ginekološkega oddelka ptujske bolnišnice.

Široka mreža posvetovalnic za matere (15) v okraju, otroški dispanzer in ostala zdravstveno preventivna služba bo v veliko pomoč za preprečevanje in zatiranje raznih otroških bolezni, zlasti če jo bodo pravčasno in pravilno podprle matere, ki jim je skrb za zdrav in srečen mlad rod glavna skrb.

IZ MURETINC

Okrajni proračun za leto 1954 vsebuje tudi postavko 1.850.000 din za Dom onemoglih v Muretincih in sicer 1.466.691 din za osebne izdatke, 191.995 din za operativne izdatke ter 191.314 din za funkcionalne izdatke.

Po predračunu dohodkov in izdatkov bo imel Dom onemoglih Muretinci leta 1954 lastnih dohodkov 9.045.000 din kot zavod s samostojnim finanstranjem, od česar bo odpedilo na osebne izdatke 2.373.600 din, na materialne pa 6.671.400 din.

IZ UREDNIŠTVA

Članek o družbenem upravljanju šolstva, ki je bilo v obravnavi na seji Okrajnega odbora SZDL Ptuj 20. maja t. l., bo zaradi pomanjkanja prostora v tej številki objavljen prihodnje.

Podlistek »Osmorica v plamenih« (Sagadin Zvonko) se bo še nadaljeval, čim bo objavljaj tudi v »Borcu«.

Drugi pionirski festival v Kidričevem

V počastitev rojstnega dne predsednika republike Jugoslavije, tov. maršala Tita je bil v nedeljo, 23. t. m., drugi pionirski festival na stadionu v Kidričevem. Sodelovale so z malimi izjemami vse šole iz Dravskega polja.

Sprejeli so obsega tekmovalne pevskih zborov, nastop folklorne, oziroma simbolične vaj, instrumentalne skupine, recitacije (zborne in solistične), dalje televadni nastop in lahko atletiko.

Festival je pokazal veliko skupno prizadevanje učiteljsstva in pionirjev. Vsem sodelujočim javno priznanje!

Festival je otvorila godba »Svobode« iz Kidričevega, ki je zaigrala jugoslovansko himno, nakar so funkcionarji pozdravili prireditelje in že se je vrstilo spored.

Od pevskih zborov je dosegla prav vidni napredek nižja gimnazija Hajdina in odnesla prvo mesto. Zbor vodi tov. Terbec Manca. Od simboličnih vaj so bile posebno ljubke pionirke iz Lovrenca (odveč je bilo šminkanje pri dnevnih svetlobi). Instrumentalno skupino so sestavljali učitelji in pionirji.

mentalne skupine na prostem niso prišle tako do izraza, ker so nastopili v glavnem solistično, isto velja za recitacije. To-liko bolj pa je prišel do izraza televadni nastop in tekmovalne v lahki atletiki. Že sam pogled na povorko je bil veličasten, lepo je bilo videti žareče obraze pri korakanju ob zvokih godbe in na koncu še veselje in navdušenje pri plemenitem tekmovalstvu.

Popoldne so si ogledali pionirji še film »Kekec« in tepega dneva je bilo konec.

Vem pa, da bo ta dan našim pionirjem — tudi nam, ki smo si ga ogledali — ostal v lepem spominu. Jože Gregorc

USTANOVAM, PODJETJEM IN URADOM

V zadnjem času se dogaja, da podjetja, ustanove in uradi z zamudo in šele na urgence pošiljajo svoja poročila Uradu za statistiko in evidenco. Ker je sedanji obseg poročanja že minimum, ki ga več ni mogoče zmanjšati, da bi lahko podatki še koristili v našem gospodarstvu in upravi, pozivamo vse imenovane, da pošiljajo poročila v določenih rokih, in kakor to določa Uredba o ustanovitvi in delu zveznega statističnega urada in statističnih uradov ljudskih republik. Zaradi prekriška te uredbe so bila nekatera podjetja že kaznovana kakor tudi njihovi odgovorni uslužbenci, ker so zamudili rok dostave poročil.

Urad za statistiko in evidenco pri OLO Ptuj

Ob novi premieri v našem gledališču

(James—Goetz: Dedinja)

V psihološko izredno tenkotučni drami »Dedinja« je etična vsebina te zgodbe sledeča: Dr. Sloper, znamenit zdravnik in plemenit mož, greši že dolga leta zoper svojo hčer Chaterine. Nad njo izvaja celo jevrstno, v nekem smislu celo patološko nasilje. Iz svoje hčerke hoče napraviti namreč nekaj, kar ta hčerka ne more biti, in sicer živo ponovitev in prisposodobeno njene matere, ki je izgubila življenje tedaj, ko ga je darovala njej. In ker se mu to ne posreči, ker Chaterine ni niti na tujaj niti na znotraj podobna svoji oboževani materi, postaja doktor Sloper zmerom bolj krivičen do nje; ona pa postaja zaradi tega čedalje bolj plaha, negotova, okorna, skratka čedalje manj podobna liku, ki naj bi ga dosegla, pa tudi — sebi sami. Kajti ravno zato, ker živi v večnem strahu pred tehtajočimi in očitajočimi pogledi svojega očeta, se tiste sile v nji, ki oblikujejo človeško osebnost, ne morejo razviti in

razmahniti. Namesto samostojen človek, je samo senca svojega očeta vse dotlej, dokler se končno zaradi ogoljufane ljubezni po sporu z njim in svojim zaročencem, človekoma, ki sta ji pomenila do nedavnega vse, ne zave svoje lastne osebnosti, ko se v nji prebude in razvijejo tiste sile, ki oblikujejo značaj.

Dr. Sloper ni razumel preproste resnice, namreč, da je sleherni človek enkratna, neponovljiva stvar in da sleherni še tako skromna človeška osebnost skriva v sebi vrline, ki jih je vredno ljubiti in negovati. Njegova tragična krivdava je v tem, da je v imenu nekega ideala delal silo živemu človeku. In to je delal, ker je tega človeka, svojo hčer — premalo ljubil. Če bi jo ljubil, bi skušal odkriti lepoto v nji sami in to lepoto razviti do čim večje popolnosti in harmonije.

A kakor je ta etični odnos med očetom in hčerjo zelo zanimiv, vendar za režijo ni glavnega pomena, kajti ta mora uprizoriti dramo med hčerjo in zaročencem, ki je nedvomno osrednji dramski spor celotne zgodbe. Zgodba med očetom in hčerjo je samo odev odnos med hčerjo in snubcem.

Glavne vloge igrajo: Herminka Matjašičeva, Jože Milkovič, Boris Kočvar in Meta Pirnatova. Nadalje sodelujejo še Berta Ukmarjeva, Ančka in Nada Bajgotova, Erika Stehlikova in Lojze Matjašič. Sceno je izdelal tehnični šef Jože Milkovič. Režira Peter Malec.

IZ GORIŠNICE

IZUD »Ruda Sever« Gorišnica pripravila igro-komedijo v treh dejanjih »Zadrega nad zadregom« pod vodstvom režiserja tov. Dušana Čokla. Premiera igre bo v začetku meseca junija 1954.

Iz Podgorca

Na zboru volovcev v vasi Ritmerk in na seji občinskega odbora Podgorci je bila razprava o predlogu, da bi se združili vasi Ritmerk in Strjanci in da bi v bodoče obveljalo skupno ime za obe vasi — Strjanci. Zbor volovcev in odborniki občine so se s predlogom strinjali.

Za vsako glavo živine, ki se bo pasla na 11 ha skupnih pašnikov vasi Cvetkovci, Senčiči, Sodinci in Osluševci bo dobila občinska blagajna na podlagi občinskega sklepa po din 100 na leto, kar bo porabljeno za izdatke v zvezi s predvojaško vzgojo (nabava uniform).

Potreba po občinskih in ostalih prostorih vzbuja glede na strojno lopo resno skrb, kako bi se dalo z manjšimi investicijami za zgradbo preurediti in dograditi ter pridobiti prostor za trgovino.

Preklicanih nekaj zacasnih odločb OLO Ptuj

o delitvi odkupljenih zemljišč kmetijskim gospodarstvom

Na podlagi pravomočnih razsodb Okrožnega sodišča v Mariboru o razveljavitvi nekaterih odločb Komisije za zemljiški sklad OLO Ptuj je OLO preklical zacasne odločbe o dodelitvi zemljišč Okrajnim in kmetijskim gospodarstvom in sicer v sledečih primerih:

Področje Kmetijskega gospodarstva Cirkulane:
Bračko Marija, Placar št. 12; Janžel Katarina, Markovci 81; Zemljarič Konrad, Nova vas 83; Erbus Anton, Zabovci 30; Janžekovič Franc, Zabovci 25; Vinček Andrej, Stojnci 81; Valenko Marko, Stojnci 44; Čeh Marija, Podvinci 31; Rihtarič Ivan, Dolane; Bežjak Marija, Gajevci 13; Kozel Janez, Vel. Okič 31; Koren Marija, Hajdina 1.

Področje Kmetijskega gospodarstva Juršinci:
Libernjak Ana, Gerlinci 5; Ferenčič Franc, Senčak 2; Petek Marija, Juršinci 41; Zmauc Jakob, Gabernik 39; Salamun Terzija, Sakušak 10; Duh Ana, Vitomarci 14; Korošec Neža, Desenci 1; Matjašec Anton, Rotman 1.

Področje Kmetijskega gospodarstva Trnovska vas:
Čeh Franc, Desenci 3; Mokošič Janez, Drstelja 42; Puklič Liza, Ločki vrh 67; Salamun Franc, Svetinci 7; Horvat Janez, Trnovska vas 58; Zorec Janez, Drstelja 40; Čuček Ludvik, Trnovska vas 26; Čuček Tereziya, Biš 18.

Področje Kmetijskega gospodarstva Dornava:
Kokol Rudolf, Osluševci 12.

Področje Kmetijskega gospodarstva Gorišnica:
Valenko Anton, Zamušani; Znidarič Filip, Gorišnica 7.

Področje Kmetijskega gospodarstva Podlehnik:
Zirovnik Zivka, Ptuj; Strmšek Anton, Ptuj.

Področje Kmetijskega gospodarstva Grajena:
Lovrenčič Franciška, Krčevina 37.

Področje OZZ — Vinarska druga Ptuj:
Lah Franc, Krčevina 12.

V kolikor je bilo zemljišče prednavedenih obdelano v režiji kmetijskega gospodarstva, bo z lastnikom zemljišča, ki glede na preklicano zacasno odločbo zemljišče dalje hasnuje, napravljen obračun.

Te dni so prešla kmetijska gospodarstva v okraju tozadeva na obvestila o preklicu odločb od OLO Ptuj z navodilom, da zemljišče zopet prepustijo lastniku in da z njim tudi obračunajo stroške v zvezi z event. opravljenim delom. Pd.

Razprava zoper Martina Horvat in soobtožence

V sredo, 26. in četrtek 27. maja t. l. je bila pri Okrožnem sodišču v Mariboru razprava zoper Horvat Martina in soobtožence iz Ptuja, ki so obtoženi kaznivih dejanj na škodo družbenega premoženja (Podjetje za popravilo železniških voz Ptuj — Odpad Ptuj).

Ob sklepu lista izid razprave ni bil znan, pač pa bo objavljen v prihodnji številki.

IZ MAKOL

V zadnjem času je bilo precej razpravljanja o zamenjavi imena vasi Stabenberg z imenom Kamenka ali Jasternik ter imena Sv. Ana z imenom Variša vas ali Stari grad, čigar ruševine stojijo še danes. Na zboru volovcev je bilo sprejeto ime Kamenka za Stabenberg in ime Variša vas za Sv. Ano.

Občinski proračun za leto 1954 predvideva 1.963.575 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Dohodki bodo ustvarjeni iz kmetijstva (1.315.731), presežka iz leta 1953 (379.844), iz davka na dediščine in darila (168.000), iz dela lokalnih taks (60.000) ter iz dela lokalnega prometnega davka (40.000).

Predvideni so sledeči osebni izdatki: državna uprava (607.214), kultura in prosveta (106.320), proračunska rezerva (30.000), zdravstvena zaščita (12.000); operativni izdatki: državne uprave (276.000), prosvete in kulture (131.761) ter funkcionalni izdatki: komunalne dejavnosti, seje LO in svetov ter nagrade uslužbencem (237.080), prosvete in kulture (163.200) ter za podpore socialno šibkim 400.000 din.

Skupno odpade na stroške državne uprave 1.120.294 din, za prosveto in kulturo 401.281 din, za zdravstveno zaščito 12.000 din in za socialno skrbstvo 400.000 dinarjev.

IZ JURŠINC

Skupni znesek dohodka 2.160.845 din za letošnji občinski proračun bo ustvarjen z dopolnilno dohodnino zasebnih kmet. gospodarstev (1.426.493), iz dela presežka dohodkov po proračunu iz leta 1953 (381.352), z davkom na dediščine in darila (283.000), z dohodkom iz lokalnih taks (60.000) in z lokalnim prometnim davkom (10.000).

Kraj Rotman je preimenovan na podlagi sklepa volovcev v Vinšak.

Socialne podpore bo letos prejemale 34 upravičencev v mesečnem skupnem znesku 21.900 din.

Dne 31. maja t. l., začnejo s popravili cest v lastni režiji prebivalcev na področju vse

občine in ne bodo nehali, dokler ne bodo vse ceste v zadovoljivem stanju.

V teku je razprava o popravilu in obnovi mrtvašnice, na kateri je v kritičnem stanju streha in del zidovja.

KZ Juršinci bo dala v lastni režiji nakopati 20 kubčnih metrov gramoza za popravilo ceste med KZ in občinskem odborom.

IZ POLENSAKA

Iz dohodkov letošnjega proračuna občine Polensak (1.328.607 din) bo porabljeno za potrebe državne uprave 759.330 din, za prosveto in kulturo 230.000 din, za socialne podpore 190.000 din ter za proračunsko rezervno 144.102 din.

PTUJČANI IN GOSTI!

V vročih poletnih dnevih in prijetnih večerih si pomagajte v senco in prijetne prostore gostilne pri »Novem svetu«, kjer skrbi poslovodkinja Bračičeva za solidno in vifudno postrežbo.

Prvovrstna vina Vinarske zadruge in okusen ter izdaten prigrizek.

Za smeh

GOVORNIK
Miha se je postavil, kako imeniten govornik je in kako lepo je govoril na zadnji gasilski slovesnosti.
»Ti si govornik?« se je čudil nekdo, »saj ne znaš niti pravilno slovenski govoriti.«
»Nič ne škodi,« pravi Miha, »Clcero tudi ni znal slovenski, pa je bil izvrsten govornik.«

Ob zadnj/h poplavih Pesnice

sem praprot in se dvignil, da bi se ji pač pokazal, hotel sem se ji tudi nasmehnuti, da bi ji pregnal strah, a je bilo še tisti trenutek vse to presekano — tri, štiri korake pred sabo, kamor sem se ozrl, sem namesto Hane zagledal Nemca, žandarja, s karabinko v rokah, za Nemcem še enega Nemca, in za tem še Nemce — cela hosta jih je bila polna. Stisnil sem orožje v roki, nekje v trebuhu me je zaskočilo, da sem zakričal, grozno sem moraj zarjoveti. To me je tisti trenutek tudi rešilo. Preden go se Nemci, ki so bili prav tako iznenadeni, znašli, sem bil že na kraju hoste, sem se že vrgel v klanec pod robom hoste in se pogнал znova naprej, čez jaso. Streljanje za sabo, bilo je ono samo stikanje, sem zaslišal, ko sem se pogнал v Pesnico — ali to je bilo že za grmovjem; znašel sem se v vodi in se po vseh štirih plazil iz nje in iz blata. Na oni strani potoka je bila koruza in to koruzinje. Bil je letni čas in bilo je visoko, me je tudi zavarovalo.

Vse popoldne, vse do večera so me gonili, tudi pse so imeli s sabo, a me niso staknili, prevečkrat sem prebrodil Pesnico... K noči pa sem se privlekel tja, kjer se je hajka za mano začela in kjer se mi je zdelo najmanj nevarno — k Irglečevemu hramu. Odrinil sem desko v listnaku in se zvelkel v slamo. Psa pri hiši nisem imel, da bi me zavohal; v hram na nisem mogel, že zaradi otrok ne, dokler jih ne bi spavali spat.

Čakal sem noči in dočakal, še preden se je noč dočela napravila, oba Irglečeva. Prišla sta po podetenu in v kolarnico, čeprav je on bolj drsel ko hodil za njo — vsak korak sem natančno slišal in razločil ušesa me niso nič več izdajala. Zenska je vzdihovala in se nečemu

upirala, Irglec jo je tolažil in jo pregovarjal. Mislim, da bo tista odšla v klet k živini, in da bom moral stopiti tja ali jo poklicati, ali že sta prišla v kolarnico. Zenska še vedno naprej in Irglec za njo, ter se v listnjaku, nekaj pred mano ustavila. Zenska, Hana, je obešla nekaj odeje na garce od vozu in znova pojedikovala.

»Jezus — jezus, ali je bilo potrebno, da si si nakopal to na dušo? Mirne ure ne bo več pri hramu... Oh, ti moj Jezus nazarenski...«

Irglec je začel kopati s krampom listje — da, delal si je jama, ko za spanje — znenada pa je preстал in zasikal.

»Prekleta! Prenehaj že tuliti — Kaj boš zdaj vse neme valila! — Sama si odnesla listek!«

Govoril je zadihano, presekano, ko da bi jo nameraval po vsakem, ko je kaj povedal, mahnil.

Zenska je utihnila, moški je znova začel s kopanjem, meni v slami pa je zastal dih. To, kar me je celic večerko preganjalo, to je tisto, kako se je moglo zgoditi, da so bili naenkrat žandarji okoli in okoli mene, to se mi je zdaj grozno in do nagega razodelo, bolj do golega se Irglečeva dva nista mogla pokazati.

Znova sem začutil kako me je do boleline zasekalo v trebuhu — lahko, da je bilo to tudi od lakote tretji dan že nisem imel ničesar v ustih — ali zavpil tokrat nisem. Le brzo-strelko sem tesneje stisnil, hkrati pa do samih las na glavi razčutil, da sem se do togote razčutil, le zvanil se še nisem.

Prav to, da se nisem premaknil in da me Irglečeva dva nista zagledala, je potem vsaj za tisti prvi trenutek oba rešilo. Prepadenost in jeza vse se je mešale v meni — in tudi večer sem že, kaj bom storil. Zenska je začela znova s hli-

panjem, kar me pa ni nič ganilo, do vsakega človeka bi več občutil, ko sem jaz takrat do nje: znenada pa je zatulila, dušeče in v kiklo, ko da bi se vse trgalo v njej in ko da se bo zdaj zdaj zadušila.

Ti bi ga imel na vesti, samo ti ti si me pregovoril — žensko kratiš pameti, uhi!

Moški je prenehal s kopanjem. Bil je, ko da bi se ogledoval po tem okoli sebe, ko da bi se bal, da ju ne bi kdo slišal. Kar naprej je sikal. All ženska ni bila tiho.

»Ti, samo ti! je venomer očitala in pohlipavala.

Irglec se je v skoku obrnil in dvignil kramp.

»Eno samo še zini, pa te večnem!«

Alli ta jeza mu je po vsej priliki kmalu splahnela. Spomnil se je na drugo.

»Prekleti Nemci! Zdaj naj jaz plačam ceho za vse! Naj ga ne dobijo — mene bo prvega počil.«

In potem, čez čas, zaslišalo se je ko tožba: »Ali dolgo ne bo več vzdržal, to mu garantiram...«

»Jezus — jezus, molči, ali pa na glas zatulim!« je znova zrasla ženska.

»Samo zini, eno samo besedo zini!«
Bilo je, ko da bi silila vanj in ko da bi hotela, da bi kaj rekel in da bi lahko zatulila... ko da bi se spomnila na čase, ko sva si bila dobra.
In tako ni moški zini nobene več, pač pa se je še huje zagnal v listje. Skopal je jama, po prekril z deskami in znova nametal listja na nje. Zatem je pograbil posteljnino na garcuh, se potegnil v rov in začel vlačiti odeje za sabo, v rov. Zenska je vse še enkrat prekrila z listjem in postala, ko da bi se ne mogla odločiti za hram.
»Kaj pa, če pride in mene ubije?«

FIZKULTURA IN ŠPORT

Športni dan dijakov ptujske gimnazije

V sredo, 19. maja so imeli ptujski dijaki svoj športni dan. Že v prejšnjih mesecih so bili organizirani športni dnevi, ki imajo namen, pomagati mladini, da se telesno in duševno krepi. Vsi dijaki gimnazije so z veseljem pričakovali ta dan, saj so vedeli, da se bodo pomerili v atletiki, malem rokometu in odbojki.

Na stadionu SD Drava so tekmovali višješolci, nižješolci pa na šolskem igrišču v Mladiki. Vreme ni bilo posebno naklonjeno, vendar pa se je tekmovalje odvijalo brez zastoja. Dijaki so se zelo trudili, da dosežejo čim boljše uspehe, saj je bilo to prvo množično tekmovalje dijakov ptujske gimnazije.

Najboljše uspehe v lahki atletiki so dosegli:

100 m: Haber VIII. r.: 13 sek.
1000 m: Maučič VII.: 3:06.
Krogla: Križič VI.: 10,93 m.
Daljina: Lah VIII.: 5,30 m.
Višina: Osterman VI.: 1,55 m.
Kopje: Čuš VIII.: 39 m.
Stafeta 4x100: VI. r. (Oster-

man, Prelog, Vičar, Križič). Tekmovala so tudi dekleta. Po končanem tekmovalju v lahkotletiki so se dijaki pomerili v malem rokometu in odbojki. Najbolj razburljivo srečanje je bilo med VIII. in VII. razredom. V prvem delu so bili boljše sedmošolci, vendar so v drugem delu igre popustili in tako je zmagal VIII. r. s 4:2 (0:2). Sedmošolci so prišli na drugo mesto. Najboljši igralci so bili Haber, Golob, Križič, Hauber in vratar IV. r. Rakuš. Tudi v odbojki so zmagali osmošolci.

Ta športni dan je bil med najbolj uspešnih predvsem zato, ker je bila zelo dobra organizacija, dijaki pa so imeli priložnost, da skupno tekmujejo saj taka tekmovalja zelo koristijo razvoju njihovega telesa, s tem pa tudi ohranitvi in okrepljenju njihovega zdravja. Taki športni dnevi bodo gimnazijce vedno zelo veselili in z radostjo se bodo ob takih priložnostih pomerili na zelenem polju - ak-

Okrajna partizanska akademija

Zveza telovadnih društev je priredila v počastitev rojstnega dne tov. Tita uspelo telovadno akademijo. Akademija je bila kratek izsek iz dela posameznih telovadnih društev v okraju. Sodelovala so telovadna društva Ptuj, Ormož, Sredlšče in Markovci.

Telovadna društva so s svojim delom dokazala, da v partizanskih vrstah veje zdrav duh, da se vzgaja zdrav rod, ki bo vedno pripravljen, izpolniti sleherno nalogo, ki mu jo bo postavil ljubljani vodja tov. Tita.

ROKOMET TROBOJ

Proletarec : JLA Ptuj : Drava
Drava je priredila danes prijateljski troboj, na katerem je tudi zaslužen zmagala, saj je bila tehnično zdaleč boljša od svojih nasprotnikov. Posamezni rezultati: Drava : JLA Ptuj 19:9 (9:4), Drava : Proletarec 8:5 (3:4), Proletarec : JLA Ptuj 6:0 v. o., ker igralci JLA niso hoteli nastopiti.

Drava : Proletarec 7:5 (4:3)
V prvenstveni ženski rokometni tekmi slovenske rokometne lige so bile Ptujčanke precej boljše in so tudi zaslužen zmagale. Pri Dravaščah je bil danes predvsem dober napad, pa tudi obramba se je večkrat izkazala.

Cvetlice na okna!

Hiše v podeželskih mestih, kot je Ptuj, so povsod okrašene s cvetlicami, kar pa žal pri nas še pogrešamo. Da bi se povzdignilo zunanje lice Ptujca, priredi Olepševalno in tujskoprometno društvo tekmovalje za najlepša okna in balkone. V to svrhu je sestavljena posebna ocenjevalna komisija, ki bo prve dni julija pregledala okna in balkone mesta ter ocenila plemenito prizadevanje in v nemo vrlih sosedščanov za lepoto našega Ptujca. V poštev pridejo vsakovrstne cvetlice in zelenje in lonci ali cvetličnih zabojčkah, kar pač kdo ima in premore.

Okrajno gledališče Ptuj

Nedelja, 30. maja, ob 15. (3.) uri: Eugene O'Neill: »Ana Christie«, drama v treh dejanjih. Devetih. Gostovanje v Gorishnici (Zadružni dom). Predprodaja vstopnic v Kmetijski zadruški Gorishnica.

Torek, 1. junija, ob 20. (8.) uri: Henry James — R. A. Goetz: »Dedinja«, drama v treh dejanjih (7 slikah). Premiera. Režija Peter Malec, scena in tehnično vodstvo Jože Milko- vič.

Četrtek, 3. jun., ob 20. (8.) uri: Henry James — R. A. Goetz: »Dedinja«, drama v treh dejanjih (7 slikah). Prva repriza.

Sobota, 5. junija, ob 20. (8.) uri: Henry James — R. A. Goetz: »Dedinja«, drama v treh dejanjih (7 slikah). Tretjič.

Nedelja, 6. junija, ob 15. (3.) uri: Eugene O'Neill: »Ana Christie«, drama v treh dejanjih. Zadnjič!

Cene na ptujskem živilskem trgu

v sredo, dne 26. maja 1954
(za liter. kilogram ali komad)
Cebula 60, česen 120, fižol 70 do 80, hren 30, krompir 10, peteršilj 40, rdeča pesa 20, por 30, redkev 10, redkvice 5, solata berivka 40—50, solata v glavah 40, špinata 50, korenček 30.
Surovo maslo 450, zaseka 240.
Koruzna 20, bela moka 50, proso 35, pšenica 25, koruzni zdrob 30, ajdova kaša 80, prosena kaša 50.
Kokoši 250—400, purani 500—800, piščanci 250—300, kozlički 500—700.
Jabolka 50, suha jabolka 50, suhe slive 70.
Mleko 20, smetana 100—120, sir 30—70.
Jajca 10, med 300.
Sadlke: zelje (komad) 1, zelje rdeče 1, ohrovt 1, paradizniki 2, paprika 2, koleraba 2, novi česen 60, nova čebula 40—50.

Kakšen bo človek čez 10.000 let?

Gotovo je, da se človek ne spreminja samo po duševnih lastnostih in zmožnostih, temveč da se spreminja tudi njegov telesni ustroj. Tako je telo pripadnika kakšnega neciviliziranega ljudstva Afrike ali Azije precej različno od človeka iz srednje Evrope. Učenjaki, ki se bavijo z raziskovanjem teh vprašanj, napovedujejo velike izpremembe, ki se bodo izvršile na človeškem telesu v naslednjih tisočletjih. Svoja napovedovanja opirajo na opazovanja v preteklosti in sedanjosti.

Kakšen bo pravzaprav človek čez kakšnih 10.000 let? Na to vprašanje dajejo učenjaki tale odgovor: Človek bo mnogo bolj vitek od našega sodobnika, nje-

gova lobanja bo visoka in bo imela obliko hruške. Tudi vrat bo močnejši. Največje spremembe pa bodo na možganih. Njih obseg bo mnogo povečan.

Človek tega časa bo imel manj las, kar velja za oba spola, pa tudi sicer se bosta razvijala v smeri, da bo vedno manj razlike med njima: ženske bodo nekoliko vaje, moško telo pa se bo po oblikah nekoliko približalo ženskemu.

Glas tega našega daljnega potomca bo bolj zvonek in višji. Moški glas bo v splošnem sopran, žene pa bodo govorile z glasom, kakor ga govore danes otroci. Mslil bo ta človek mnogo jasneje in hitreje, njegove duševne zmožnosti bodo večje. Zato bodo tudi poteze obraza drugačne. Zob bo imel človek bodočnosti manj, ker bo način njegove prehrane takšen, da jih ne bo toliko potreboval. Noge bodo krajše, mezinca pa bo bržkone izgini.

Kako pa bo z zdravjem? Ze sedaj opažamo, da tempo življenja, ki je v nekaterih deželah že precej višji kot pri nas, negativno vpliva na živce in seveda tudi na srce. Zaradi tega učenjaki predvidevajo, da bodo trle človeka bodočnosti težke živčne bolezni, dočim bo infekcijskih mnogo manj ali pa bodo sploh odpravljene.

IZ UREDNIŠTVA

K. F. ml. iz M. (V. N.) Vašega dopisa ne bomo približili, ker smatramo, da vso zadevo, ki je ozko lokalna, lahko uredite na zboru volivcev ali celo na sestanku Socialistične zveze.

OGLASI

PRESEDNIK MESTNE OBČINE PTUJ
sklicuje občornike k seji v soboto, 29. maja 1954, ob 13. uri v sejni dvorani.

Tajništvo LO MO Ptuj

VOLIVCI!

Obveščamo volivce, da je pregled dohodkov in izdatkov za l. 1954 mestne občine Ptuj na vpogled na mestni oglasni deski.

Iz pisarne tajništva LO MO Ptuj.

OPOZORILO

Opozarjamo vse nepoklicane, ki hodijo ob priliki nogometnih tekem ali sicer po področju žage Na pristanu v Ptuj, da je to strogo prepovedano in da bomo vsak nadaljnji primer zasledovali in predali LM.

Splošno mizarstvo in žaga, Ptuj, Na pristanu 4

UPOKOJENCI!

Društvo upokojencev, podružnica Ptuj, ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 5. junija 1954 ob 15. uri (3. ura popoldan) v železniškem sindikalni dvorani na Ormoški cesti 2 (ob železniškem prelazu). Dnevni red običajen. Pridite vsi!

Obdor.

PRODAM poceni eno črešnjo politirano in eno šperano novo spalnico orehove barve. Naslov v upravi.

PRODAM novo vozno ponjavo (plahto) 3x4. Naslov v upravi. STAVBNI LES za poslopje, 8x10 m, prodam. Naslov v upravi lista.

2 ha GOZDA pri Bolfenku v Halozah prodam. — Furman, Majšperk, Lešje 14.

TRAVNIK dam v najem. Götzl, Orešje 8.

RAZPIS

Da bi povečali pri mladini zanimanje za planinarstvo in s tem tudi za prirodne lepote naše domovine, razpisuje Planinska zveza Slovenije v sporazumu s Svetom za prosveto in kulturo LRS

natečaj

za najboljšo šolsko nalogo, proste spise in risbe.

Prosti spisi in risbe se morajo nanašati na planinsko naravo (ptopis, doživlja v gorah, obiski partizanskih krajev, opisi naravnih pojavov, planinskih cvetic in živali, razgledje z vrhov in slično). Natečaja se lahko udeležijo učenci in učenke srednjih in strokovnih šol ter ostala mladina do osemnajstega leta.

Nagrajenih bo 20 šolskih nalog, 15 prostih spisov in 10 risb od 1000—6000 din, v skupni vrednosti 80.000 din. Dodatnih 15 nagradencev bo prejelo v letu 1955 Planinski vestnik brezplačno.

Najbolj ocenjena dela bodo objavljena v Planinskem vestniku.

Sestavke in risbe bo ocenjevala posebna komisija, ki bo se-

stavljena iz predstavnikov Sveta za kulturo in prosveto LRS, Planinske zveze Slovenije in vzgojiteljev.

Prvo izločilno ocenitvo bodo izvršila šolska vodstva, ki jim bo treba poslati do 10. oktobra t. l. tudi vse proste spise in risbe. Drugo ocenitvo bodo izvršile komisije pri pristojnih okrajnih svetih za prosveto in kulturo od 20. do 31. okt. 1954. Končno ocenitvo bo izvršila republiška komisija Sveta za prosveto in kulturo in Planinske zveze Slovenije. Rezultati bodo objavljeni na dan letošnje obletnice ustanovitve Nove Jugoslavije, 29. novembra 1954.

Ob pričetku šolskega leta 1954/55 bo izdala Planinska zveza Slovenije v sporazumu s Svetom za prosveto in kulturo LRS navodilo k temu razpisu.

Priporočamo vodstvom vseh šol, da seznanijo učence še pred zaključkom pouka z vsebino natečaja Planinske zveze Slovenije.

Planinska zveza Slovenije in Svet za prosveto in kulturo LRS.

Iz zgodovine ptujskega okraja

Bernarda Perc

Staroslovanske arheološke najdbe iz Ptujca in okolice

VI.

O naši zgodnji slovanski zgodovini nam dajo podatke pisani, lingvistični in arheološki viri. Družbenozgodovinska veda — arheologija — raziskuje na temelju materialnih kulturnih ostalin ekonomski, kulturni in družbeni razvoj človeka. Pod izrazom materialna kulturna ostalina razumemo arheološki vse ostaline, ki jih je za seboj zapustil človek (izdelke za vsakdanjo uporabo, odpadke, človeške in živalske kostne ostaline, botanične ostaline, ostaline stavbene in grobne arhitekture in pod.). Danes si oglejmo, kaj nam povedo arheološke staroslovanske najdbe iz Ptujca in okolice!

Korošec kot staroslovansko pogansko svetišče in jo datira v čas, kmalu po prihodu Slovanov — v 7. stoletje. Svetišče ima kvadratno obliko in je približno 2 m vkopano v zemljo. (Vel. 11,99x11,90 m.) Na oglih so marmornati deli rimskih spomenikov, na katerih so stali leseni stebri. V sredini se dviguje blok kvadratne oblike iz zemlje. (Vel. 5,70x5,70x1,45 m.) Na tem bloku je na vdolbini, izpolnjeni z rečnim peskom, stal na marmornati plošči kip božanstva. Med glavnimi vogalnimi stebri sta na vsaki strani stala še dva vmesna stebra. Tako so na vsaki strani po štirje stebri nosili leseno konstrukcijo stavbe. Ugovori, ki so se pojavljali proti tej razlagi stavbe, niso dovolj tehtni, da bi mogli ovreči Koroščevo hipotezo. Ptujsko svetišče je najstarejše znano slovansko svetišče, edino doslej znano pri Južnih Slovanih in eno od redkih doslej znanih slovanskih sploh. Iz 7. in 8. sto-

letja nam niso znana grobišča ali druge najdbe. Naše najstarejše grobišče pada v 9. stoletje — v obdobje med avaro-slovansko kulturo in belobrdsko kulturo — in je bilo odkrito in raziskovano v l. 1949 in 1950 pri Turnišču blizu Ptujca (P. in J. Korošec) in je obsegalo 31 grobov s prdatki. Nekoliko mlajša je l. 1938 odkrita nekropola na Panorami v Ptujcu (P. Korošec), ki je obsegala le 5 skeletov. Iz 10. in 11. stoletja pa poznamo tri grobišča; pripadajo belobrdski kulturni skupini. L. 1948 odkrito grobišče na Panorami je vsebovalo 6 grobov z redkimi prdatki (P. Korošec). Na Hajdini je bila l. 1907 (Skrabar) slučajno odkrita nekropola z 20 grobovi in številnimi prdatki. Največje grobišče pa je bilo na Ptujskem gradu, kjer so l. 1907 odkopali 66 grobov (Skrabar); znanstvena raziskovanja so se pa vršila v l. 1946 in 1947; tako, da je vseh odkritih grobov 377.

Grobišča nam dajo podatke o načinu pokopavanja. Grobovi ležijo v nepravilnih vrstah; večidel vse meri od vzhoda proti zahodu; glava je obrnjena proti vzhodu. Le posamezni grobovi so nekoliko preusmerjeni, kar je pa odvisno od letnega časa, v katerem se je pokop izvršil. Večinoma so ležali skeleti na hrbtu, z rokami vzdolž telesa; kar je bila v glavnem normna

lega pri Slovanih. Našli so se pa tudi primeri, kjer je bila ena roka položena na prsi, druga pa je ležala na trebuhu in podobne nepravilnosti. Pogosti so tudi dvojni grobovi (n. pr. na Ptujskem gradu), kjer sta skeleta položena drug tik drugega ali pa drug vrh drugega. Kot podlago so nekateri skeleti imeli desko ali pa so bili z njo prekriti. Redko se uporablja krsta. Večas so bili mrlički obdani tudi s kamenjem. Zanimiv je naslednji primer: na grobišču na Ptujskem gradu so pri kopanju nekega groba našli na starjši pokop; tu so prdatke groba zbrali, zvlili, in lobanji naredili odprtino in v njo položili prdatke, nato pa skelet zasuli. Novega mrliča pa so pokopali v bližini. V vseh zgoraj naštetih nekropolah so bili odkriti le skeletni grobovi, kar odgovarja časovni dobi in kulturnim krogom, v katere spadajo. Danes poznamo namreč v Jugoslaviji naslednje okvirno delitev slovanskih kultur zgodnjega srednjega veka: 1. Martinovska kultura — 7. stol. (z njo je v zvezi svetišče na Ptujskem gradu); 2. Avaroslovanska (keszthelyska) kultura — 8. stol. (na področju Ptujca in okolice ni njenih sledov); 3. Prehodna kulturna skupina — 9. stol. (pripada ji grobišče v Turnišču); 4. Belobrdska kulturna skupina — 10. in 11.

stol. (Ptujski grad, Hajdina in Panorama spadajo v njeno območje); 5. Kottlaška kulturna skupina — 9. do 11. stol. (razširjena v vzhodnoalpskem območju; v Ptujcu le njeni vplivi); 6. Dalmatinska kulturna skupina — 9. do 12. stol. (razširjena le v Dalmaciji). Za vse te kulturne kroge so značilni bogati in raznovrstni pridevki v grobovih — okrasni predmeti, orožje; dalje načini pokopa itd. V staroslovanskem oddelku mestnega muzeja (prilicni prostori Ptujskega gradu) so razstavljeni predmeti, ki so bili odkriti kot prdatki v grobovih. Maketa izkopanega svetišča nam prikaže situacijo tega zanimivega objekta. V vitrinah razstavljeni predmeti pripadajo grobišču na Ptujskem gradu. Tipični primeri slovanskega nakita belobrdskega kulturnega kroga so bronasti ali srebrni tako im. obsešni obročki, ki so jih dajali mrtvim v grob. Na enem koncu so gladko odrezani, na drugem se pa končajo v petljo, podobno črki S. Viseli so na platinasti ali usnjeni vrvcici od sencih. Med uhani so najbolj karakter. tako im. belobrdski uhani z grozdastim in zvezdastim priveskom. Ogrlice so kovinske, zvite v treh ali več žic; ali pa so sestavljene iz steklenih zrnč ozir. biserov raznih oblik; med biseri so najbolj pogosti

biseri v paličicah, lomljeni ali rezani ter biseri v obliki malih polčkov. Na ogrlicah so viseli tudi priveski v obliki gumbov, kraguljčkov in dvodelni priveski. Posamezni prstani — bronasti in srebrni — imajo trikotni ali rombični presek; številni prstani imajo vzdolžne. Tehnika izdelave nakita je tehnika ulivanja v modelih, poleg kovanja. Orodja je bilo v grobovih manj; vidimo le nekaj primerov nožev. Tudi orožja je malo. Zanimive so dalje ostroge, ki imajo na koncu ramen ploščice za pritrjevanje v obliki palmet. Iz tega grobišča poznamo tudi tipične kottlaške okrasne predmete — lunčaste emajlirane uhane. Odkritih je bilo tudi večje število keramičnih objektov; glinasto posodo, okrašeno z valovnicami, so bolj redko dajali kot prdatke v grob; številni so pa fragmenti posod na grobišču, ki predstavljajo ostanke od posmrtnih gostij ali pa so v njih prinašali hrano. Posmrtni kult je bil zelo razvit. Pomen staroslovanskih arheoloških najdb daleč presega lokalni okvir. Izkopani predmeti v mnogem izpolnjujejo arheološko praznino, ki je vladala pred odkritjem v tem pogledu ne samo v Ptujcu in v Sloveniji, temveč v Jugoslaviji.

(Dolga priredba)